

YU / Gizem Aksu

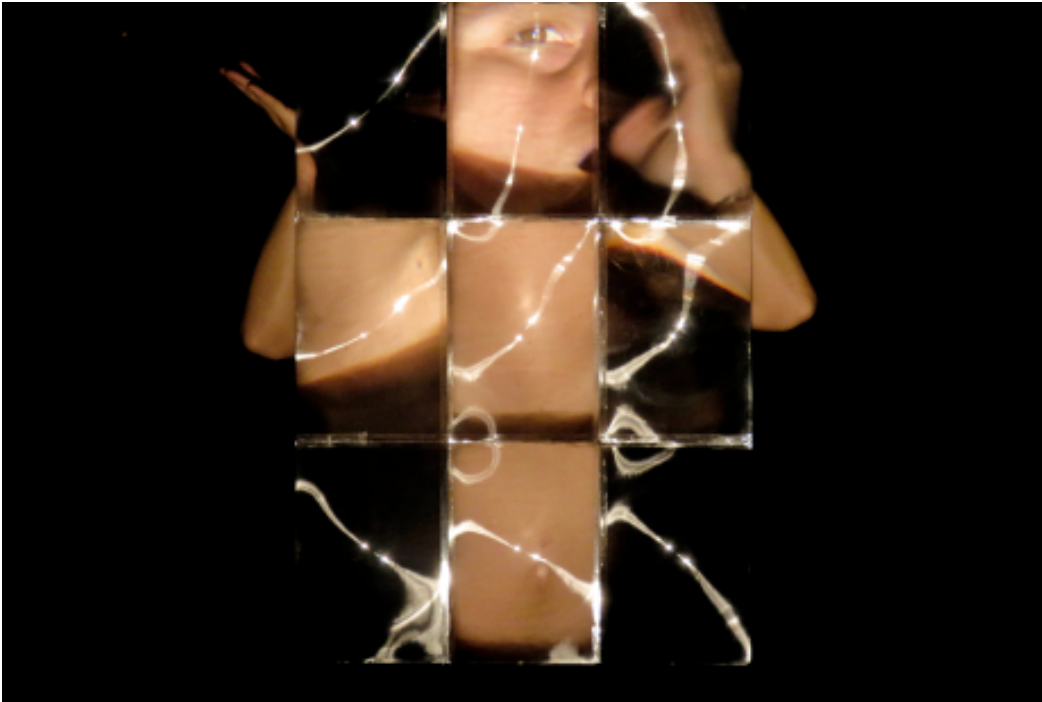
DANS YAZIM

Seyreden ve eyleyen arasındaki bağ dokuya temas eden bir gösteri olarak "YU"

Gizem Aksu seyirci algısını sorgulamayı seven bir icracı/koreograf. Seyreden ile eyleyen arasındaki bağın, dokunun, temasın ve ilişkinin farkındalığını vurgulamaya verdiği özen, YU adlı gösterisinde de görülüyor. Ayrıca yerleştirme, görsel efektler, film ve ses tasarımı gibi çeşitli disiplinleri projelerinde barındırırken, bu disiplinlerin ağırlıklı olduğu gösterilerde de icracı olarak yer alıyor. Aksu'nun "iç organların hayata durmaksızın önerdiği organik bilgelik" üstüne bir gösteri hazırlaması da şaşırtıcı gelmiyor. Gösterilerinde bedenın farklı katmanlarını ve hallerini araştırma eğilimi yeni değil. Bu üç unsuru YU adlı son gösterisinde harmanlandığı fark ediliyor.

Moda Sahnesinin stüdyo kısmında gerçekleşen YU'nun kapladığı oyun alanı küçük olsa da etkisi büyük... Gösteri yarattığı şiirsel manipülasyon atmosferi ile küçük çaplı bir meydan okuma... Bu meydan okuyuş davet, talep, iddia ve sorgulama anlamlarını içeriyor ve adeta bedendeki tetik noktalardan birine uygulanan baskı gibi tüm bedene yayılan bir dürtü oluşturuyor.

Çağdaş dans, hareket ya da beden araştırmalarını içeren gösterilere aşina olmayan seyirciler için zorlayıcılığı yok sayılmayacak, YU, tanıdık seyirciler için yeni soruları gündeme getirme potansiyeline sahip. İki grupta da anlam üretimindeki beklentilerin kırılması, seyirci üzerindeki koşullandırılmışlık, bir gösterinin kanıksanmış koşullanmışlıkları yıkarak kendi seyredilme koşullarını yaratması gibi düşünceler ilgi çekici sorular oluşturuyor. Aksu'nun seyirciyi bir şeye (etki, durum, atmosfer) maruz bıraktığındaki farkındalık da düşünölmeye değer bir nokta.

Oyun yerinde, birbirine bağlı levhalardan oluşmuş küçük şeffaf bir duvar asılı. 50 dakikalık gösteride bu şeffaf duvar ile icracının bedeni arasındaki değişen mesafeler, farklı bölümleri oluşturarak gelişimi sağlıyor. Bu levhalardan büyüyüp küçülen görüntüler kah net kah flu, kah helezonik kah parçalı biçimde seyirciye yansıyor. Işığın ve karanlığın az, orta, yüksek seviyelerdeki şiddet değişimlerinden bezenerek oluşturulan efekt, gösterişe gerek duymaksızın, günümüzde çok revaçta olan üç boyutlu bir etki yaratıyor.

Gösterinin kendi seyredilme koşullarını önererek ortaya koyduğu davet iki öğede toplanabilir. Birincisi, yukarıda söz edilen çok boyutlu etkideki karışıklık. Anlatım ağırlıklı olarak içe dönük iken, oluşmuş olan etkinin dışı doğru genişleyip zenginleşerek ortaya çıkması. İcracı kendi alanında bedenini duyumsarken, ona bir şey oluyor, seyreden olarak bunu tam manasıyla anlamak, farketmek kolay değil. Anlatımın içe dönük olarak yorumlanması da bundan. Yine de bu duyumsama sürecinde, tam anlamıyla gösterinin enerjisinin ya da aurasının varlığı seziliyor.

İkinci nokta ise, bedeninin konumlandırılışı. Bedenin örtük ve/veya loş konumlandırılışı gösterilmek istendiği kadarıyla sunulmuş olduğuna dikkat çekiyor. Burada bir tür gizlilik ile “organ”ların yer aldığı “içerisi” fikri yan yana düşüyor. Bu yan yanalık seyretme deneyimi açısından da ilginç bir ikilem yaratıyor. “Tam görülemeyen bir şey neden izlenir ki?” sorusu, “Bir şeyin görülmemesi, var oluşunu nasıl etkiler?” sorusu ile çarpışıyor.

Bu şekilde bakıldığında, bir seyreden deneyimi olarak, YU’da bana ne olduğunu ya da YU’nun bana ne yaptığını paylaşmam başka bir anlam taşıyor. Buyrunuz!

“Bir gösteri seyredeceksem, kafama üşüşen soruları kenara bırakma süreci daima zor olur benim için, YU’da da böyle oldu. Sıkılğanlığımın nedenini kendimi gösteriye bırakmamam olarak yorumlasam da evet, özellikle bir anahtar deliğinden gösteriyormuşçasına parçalı şekilde ve ağır tempoda ilerleyen başlangıç yorucu hissettirdi.

Böyleyken, gösteri süresince, bedenine yönelttiği bakışını yavaş yavaş derinleştirdiğini sezdiğim icracı/koreograf, gölgeler, yoğun ışık oyunları, hareket ile hareketsizlik arasındaki şüpheli durağan anlar, aniden keskinleşip çoğalan nefes, fırlayan ses, önce döne döne tekrarlanarak büyüyen ve sonra katman katman içten dışı doğru yönelerek açılan eylem ile bir büyü yarattı.

Sıkılğanlığımın bir tür “bilinçli uyuma”ya, bir meditasyona nasıl dönüştüğünü hatırlamıyorum. Ama öyle oldu! Olmuş! Ne olup olmadığını sorguladığım o and a, başım dönmeye başladı. Yön duygumda bulanıklık, yerçekimi ile aramda bir mesafe oluştuğunu hissettim. Bir an sağda, diğer an yukarıda ortadaydım. Hiç bir yere ve zamana ait olmadığım, ancak kendimi şimdide var etmeye tutunduğum, tenime nüfuz eden havaya muhtaçlığımın arttığı başka bir halde bir süre kalakaldım. Oksijen, oksijen, oksijen... Sokağın yaşayan ağına kendimi atma isteği... Bütün bunlar gösteri bittikten sonra başıma geliyordu. Yeni bir bilinç, yeni bir ben, olabilir miydi? Evet, mümkündü.”

Gösteride ortaya çıkan etkiye destek olması açısından, oyun yeri ve seyir yeri mesafesinin yeniden düzenlenmesi, mekanın hacimliliğinden daha çok yararlanılması ve kendine özgü bir ses tasarımının kullanılması düşünülebilir. İlerleyen süreçte, Gizem Aksu’yu takip etmek heyecan verici olacak.

Gizem Aksu hakkında;

<https://gzmaksu.wordpress.com/>

<https://vimeo.com/182208633>

Konsept, Yönetim & Performans: Gizem Aksu

Skenografik Tavsiye: Meryem Bayram

Işık Tasarım: Utku Kara

Fotoğraf: Meryem Bayram

APAP, Platform 0090 ve Çıplak Ayaklar Stüdyo’nun desteği ile

Link: <https://dansyazim.com/2016/12/07/yu-evren-erbatu/>